

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 424 sahifa, 30-iyun, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abdurahmonov Qalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'ZR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'ZR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Resp. Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'ZR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'ZR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'ZR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'ZR Tabiat resurslari vazirligi,
O'ZR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli
qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Sanoat korxonalarida energiyadan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy yo'nalishlari	6
Buzrukxonov Sardorxon Sarvarxon o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Klasterlarni rivojlantirishda fermer xo'jaliklarining strategik boshqaruvi	11
Karimova Nilufar , tayanch doktorant	
Application of Information and Communication Technology to Promote Economic Development of Tourism Services in Uzbekistan	16
Peng Xinge , PhD Researcher	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishning asosiy yo'nalishlari	21
Xotamov Ibodulla Sadullayevich , i.f.n., professor, Najmiddinov Yakhyo Fazliddin o'g'li , kafedra assistenti	
Suv ta'minot korxonalarida biznes jarayonlari bo'yicha boshqaruv hisobi tizimida hisob yuritishning xususiyatlari	28
Saidakbarov Xusniddin Abdusalomovich , PhD, katta o'qituvchi	
O'zbekiston ichki oziq-ovqat tovarlari bozorini to'ldirishning o'ziga xos xususiyatlari	31
Azlarova Munira Muhammad Amin qizi , tadqiqotchi	
Assessing the Implementation of Sustainable Practices in Higher Education Institutions to Drive the Transition towards a Green Economy: A Management Perspective	40
Kuzikulova Dilfuza	
Qualitative functional development in industrial production	49
Ziyayeva Mukhtasar Mansurdjanovna , TSUE, DSc, assistant professor	
Temir yo'l transportini mahalliyashtirishni moliyalashtirish mexanizmning hozirgi holati	54
Xamrayev Djamshid Panjiyevich , mustaqil tadqiqotchi	
Enhancing Education Management for Green Development in Engineering Programs: Strategies, Challenges, and Outcomes	61
Eshbayev Oybek , Department of English Language	
Exploring the Role of Effective Management Practices in Achieving a Sustainable Green Economy	68
Rozikov Ravshan , Department of English Language	
Enhancing Vocational Competence of Future Economists through English Language Lessons in the Context of the Green Economy	76
Kurbanova Nigina , Department of English Language	
Empirical test of regional economic innovation and development along the Belt and Road	85
Kalonov Mukhiddin Bahritdinovich , professor	
Shao Junling , PhD student, researcher	
Analysis of the Impact of Cross border Investment and International Economic Integration	90
Zhao shenghan	
Yashil iqtisodiyotni moliyalashtirishda bank moliya texnologiyalarining ahamiyati	96
Abduraximova Dilora Karimovna , PhD	
Rivojlangan mamlakatlarda bilimlar iqtisodiyoti konsepsiyasidan samarali foydalanish yo'nalishlari	101
Xasanxonova Nodira Isametdinovna , PhD	
Biznes inkubator orqali kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini shakllantirishda "yashil logistika" tamoyillaridan foydalanish	107
Narzullayev Shodiyor Eshpulatovich , kafedra assistenti	
Innovatsion faoliyatning asosi – intellektual salohiyat	112
Kaxorova Anora Nusratovna , kafedra assistenti	
Ijro hokimiyati organlari faoliyatini baholash mezonlari tushunchasi va turlari	118
Qahramon Usmanovich Umidullayev , yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Temir yo'l transportida mahalliyashtirishni moliyalashtirishning huquqiy asoslari	124
Xamrayev Djamshid Panjiyevich , mustaqil tadqiqotchisi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha moliyaviy hisobot: tayyorlash va avtomatlashtirish	129
Tulayev Mirzakul Salamovich , dotsent	
O'zbekistonda kichik tadbirkorlikni rivojlantirishning samarali yo'llari	133
Sh. B. Babayev , dotsent; M. R. Qulmetov , dotsent	
Sug'urta kompaniyalari to'lov qobiliyatini kengaytirish yo'nalishlari	138
G'aniyev Shahriddin Vohidovich , professor, i. f. d. (DsC), Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich , i. f. f. d. (PhD)	

Повышении роли цифровой трансформации банков в современном этапе развития экономики	144
Жиянова Наргиза Эсанбоена , к.э.н., проф., Азимжонова Малика Шавкат қизи , специалист первой категории	
To'qimachilik korxonalarida tejamkor ishlab chiqarishni tashkil etishda mehnat resurslari va ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligi	150
Yaxyayeva Inobat Karimovna , dotsent, PhD	
Liquidity and recent changes of government securities market in the United States, the United Kingdom and Japan.....	154
Kholikov Khamidulla Vaydulla ugli	
“История экономических учений” как основная дисциплина в подготовке конкурентоспособных кадров экономистов	160
Хакимов Назар Хакимович , доктор философских наук, профессор	
The importance of strategic management and strategic leadership	166
Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Exploring the Role of Higher Education in Fostering Green Economy Transition: A Systematic Analysis of Curriculum Integration and Skill Development.....	170
Xasanova Zarina , Department of English Language	
Inson kapitalini joriy etish tizimi va xodimlar daromadi o'rtasidagi o'zaro ta'sir tahlili.....	178
M. O. Hamroqulov , katta o'qituvchi	
Yetuk mutaxassis tayyorlash – kelajak uchun sarmoya.....	185
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Analysis of new established and liquidated enterprises as a basis for jobs (On the example of Samarkand region)	188
Saidov Nurali Rakhimovich	
Basing and forecasting the priorities of introducing innovative medical services in Khorezm region.....	193
S. M. Rakhimova	
Оптимизации операционной стратегии и повышение экономического потенциала хлопково-текстильных кластеров	197
Джурабаев Отабек Джурабаевич , доцент	
Soliq to'g'risidagi qonunlarni buzganlik uchun yuridik javobgarlikka tortishning huquqiy asoslari	204
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li , talaba	
Hayot sug'urtasining rivojlanishi va uning ijtimoiy hayotdagi o'rni	207
Baratova Dinora Alisherovna , katta o'qituvchisi	
Edge Computing texnologiyalari	213
Qulmatova S. , PhD, katta o'qituvchi; Karimov Botir , katta o'qituvchi	
Aksiyadorlik kapitalida davlat ulushini qisqartirish va xususiylashtirish holati	218
Mamatov Bahromjon Shavkatovich , PhD, dotsent	
Xususiylashtirishning ijobiy imijini shakllantirishning nazariy jihatlarini.....	223
Odilova Sitora Sayfitdin qizi , katta o'qituvchi	
Tomorqa xo'jaliklarida oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish hajmining prognoz ko'rsatkichlari	228
Saydullayeva Fotima Jozilovna , assistant	
O'zbekiston sug'urta bozori rivojlanishining o'ziga xos xususiyati.....	235
Xasanov Xayrulla Nasrullayevich	
O'zbekiston yoshlarida volontyorlik faoliyatini rivojlantirishning ijtimoiy-siyosiy va huquqiy mexanizmlari: jahon va mahalliy tajriba	241
Qudratov Anvarmirzo Murodillayevich , siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Культурологический аспект преподавания русскоязычной литературы Казахстана в ВУЗе	247
Оспан Айзада Бейсенқызы , докторант 2 курса	
Tijorat banklarida kreditlash riskini boshqarish holati tahlili.....	251
Mirzoyev Feruz Mamurjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Tijorat banklari aktivlarini diversifikatsiyalashning zamonaviy holati va tendensiyalari.....	259
Abdualim Abdujabbor o'g'li Abdurazzoqov , mustaqil tadqiqotchi	
Significance and prospects of using economic-mathematical models in analysis of our country's economic growth	267
Rasulov Jamshid Shokir o'g'li	
Bank daromadlilik ko'rsatkichlariga makroiqtisodiy omillar ta'siri.....	274
Madraimov Xabibulla Madaminovich , assistant o'qituvchi	

Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishning ilmiy konsepsiyalari	282
Mamatov Mamajan Axmadjonovich , i.f.n., dotsent	
Qishloq xo'jalik mahsulotlari ishlab chiqarishni rivojlantirishning makroiqtisodiy barqarorligini ta'minlash	288
Ergashova Nargiza Boboxonovna , talaba	
Budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlashtirishning nazariy yondashuvlari	296
Hakimjon Hakimov , tadqiqotchi	
Innovatsion-brokerlik faoliyatini rivojlantirishda moliyaviy injiniringni ahamiyatini oshirish istiqbollari	301
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , dotsent	
O'zbekistonda inson kapitalini rivojlantirishda ta'lim xizmatlari bozorining ahamiyati	306
Babadjanova Malika Ruzimovna , assistent o'qituvchi	
O'zbekiston sug'urtalovchilarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda qayta sug'urtaning roli	312
Kamilov Baxramjon Umardjonovich	
Shaxs ma'naviy-axloqiy tarbiyasi hamisha muhim	317
Bekdavlat Aliyev , professor, falsafa fanlari doktori	
Jismoniy shaxslar daromadini soliqqa tortishning zamonaviy tendensiyalari	321
O. T. Nurmatov , PhD	
Milliy mahsulotning mazmuni, tarkibiy qismlari va harakat shakllarini tadqiq qilishning nazariy-uslubiy asoslari	327
Abdullayev Suyun Artiqovich , O'zbekiston jahon tillari universiteti prorektori	
O'zbekiston Respublikasidagi yirik tijorat banklari kreditlash amaliyotining ekonometrik tahlil va natijalari	335
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich , mustaqil izlanuvchi	
Aksiyadorlik jamiyatlari faoliyatda ichki nazorat va auditning xususiyatlari	346
Saidaxmedova Aida Mirzayevna , katta o'qituvchi	
Yangi O'zbekistonda yog'-moy korxonalari personalini boshqarishni takomillashtirish	352
D. A. Azlarova , PhD	
The Intersection of Sustainability and Economic Development: Balancing Environment and Business Needs	360
Kholikova Rukhsora Sanjarovna , PhD, Izzatulloev Bakhodir Ubaydullo ugli , student	
Davlat-xususiy sheriklikni tashkil etishning huquqiy-institutsional mexanizmlari	364
Zuhra Abdikarimova , tayanch doktorant	
Zamonaviy portfel nazariyasi asosida samarali portfelni shakllantirish	370
Sindarov Fazliddin Qahramonovich , kafedra assistenti	
Iste'molchilarning qandolat mahsulotlariga bo'lgan talablarini raqamli platformalar orqali tadqiq qilish yo'llari	376
To'ychiyeva Vasila Faxriddin qizi , assistent	
Investitsiya muhiti va faoliyati natijalarini baholash uslublari	381
B. K. Tuxliyev , professor	
Sanoat korxonalarida resurslar salohiyatini tizimli tahlil qilish – korxonalarining iqtisodiy barqarorligini ta'minlash omili sifatida	386
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi , PhD	
Mintaqada kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishi tahlili (Xorazm viloyati misolida)	391
Aminboy Sa'dullayev , i.f.n, dotsent, Dilshod Vaisov , magistr, Farhod Egamberganov , magistr	
Xizmatlar ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortish amaliyoti va uni takomillashtirish	397
Pardayev Jamshid Muzaffarovich , tadqiqotchi	
Asosiy kapitalga yo'naltirilgan investitsiyalar: yutuqlar, kamchiliklar va yechimlari	403
Muxitdinova Kamola Alisherovna , PhD	
Directions of attracting foreign capital and specific characteristics of the eurobond transaction	407
Gafurov Olimjon , teacher, Kholmuminov Humoyun , teacher, Abrueva Sevinch , student,	
Формирование международных систем бухгалтерского учета в условиях глобализации экономики	411
Ф. Т. Абдувахидов , доцент, А. Ю. Нурмухаммедов , доцент	
Qishloqda turizmni tashkil etishning mamlakatimiz taraqqiyotiga ta'siri	417
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , dotsent	
Public debt, poverty and economic growth of Uzbekistan	420
Mirzamakhmudov Marufjan Mahamadsharif ugli	

XUSUSIY MAKTABLARNING IJOBIY IMIJINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI

Odilova Sitora Sayfitdin qizi
TDIU "Marketing" kafedrası
katta o'qituvchisi

Annotatsiya: mazkur maqolada xususiy maktablarning ijobiy imijini shakllantirishning nazariy jihatlari yoritilgan. Maqolada xususiy maktablar imijini, raqobatbardoshligini oshirish va xususiy o'rta ta'lim jarayoniga sog'lom raqobatni joriy etish mexanizmlari zarurati ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar: maktab, o'rta ta'lim, imj, brend, o'quvchilar, o'qituvchilar, obro', o'rta ta'lim tizimini boshqarish.

Аннотация: в данной статье рассмотрены теоретические аспекты формирования положительного имиджа частных школ. В статье научно обоснована необходимость механизмов повышения имиджа и конкурентоспособности частных школ и внедрения здоровой конкуренции в процесс частного среднего образования.

Ключевые слова: школа, среднее образование, имидж, бренд, учащиеся, учителя, репутация, управление системой среднего образования.

Abstract: this article describes the theoretical aspects of forming a positive image of private schools. In the article, the need for mechanisms to improve the image and competitiveness of private schools and introduce healthy competition into the process of private secondary education is scientifically based.

Key words: school, secondary education, image, brand, students, teachers, reputation, secondary education system management.

KIRISH

Jahon amaliyotida ta'lim xizmatlari bozorining yetakchi ishtirokchilari hisoblangan xususiy maktablarning mamlakat taraqqiyoti va jamiyat ravnaqiga xizmat qilishini samarali boshqarishda bir qator muammolarning ilmiy yechimlarini ta'minlash yuzasidan maqsadli ilmiy-tadqiqot ishlari tashkil etilgan. Bu sohada xususiy maktablar imijini va raqobatbardoshligini oshirish, ta'lim sifatini oshirish, jarayonlarni optimal boshqarish va tartibga solishni takomillashtirish, o'rta ta'lim jarayoniga sog'lom raqobatni joriy etish mexanizmlarini jalb etish kabi masalalar alohida o'rganilmoqda.

O'zbekistonda o'rta ta'lim tizimini boshqarishni jadal rivojlantirishga yuqori darajada e'tibor qaratib kelinmoqda. Xususan, 2022-2026-yillarda Yangi O'zbekistoni rivojlantirishning Taraqqiyot strategiyasidagi ta'limni isloh qilishga doir vazifalar hamda 2023-yilni "Ta'lim sifati yili" deb e'lon qilinganligi mavzuning dolzarbdligidan dalolat beradi.

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi va "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonunlari, O'zbekiston Respublikasi 2020-yil 23-sentyabr kuni "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637 sonli qonunni qabul qilindi. Ushbu holatlar mavzuning dolzarbligini belgilaydi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Kompaniyalar imiji va brendi masalalarining nazariy asoslari, modellari va zamonaviy tendensiyalari xorijlik olimlardan D. Aaker ^[1], V. Kumar ^[2], R. Barro ^[3], E. Hanushek ^[4], B. R. Kozma ^[5], L. Pritchett ^[6] va boshqa xorijiy olimlarning ilmiy-tadqiqot ishlarida o'z aksini topgan.

Ta'lim muassasalari imijini rivojlantirish, ularning brendini yaratish va rivojlantirish va boshqa masalalar MDH davlatlari olimlaridan Y. O. Akvazba ^[7], A. P. Kolyadin ^[8], L. Polishuk ^[9], V. I. Suxochev ^[10] va boshqalarning ilmiy maqolalari, monografiya va dissertatsiyalarida o'rganilgan hamda tahlil qilinib, tegishli tavsiyalar berilgan.

Mamlakatimizning iqtisodchi olimlaridan G. N. Axunova ^[11], B. A. Begalov ^[12], A. Sh. Bekmurodov ^[13], S. S. Gulyamov ^[14], M. A. Ikramov ^[15], D. X. Nabiyeu ^[16], Sh. D. Ergashxodjayeva ^[17], Sh. Qurbonov ^[18],

Q. Q. Qurolov^[19] va boshqalarning ilmiy asarlaridagi metodologik jihatlarni o'rganish va tahlil qilish asosida shu xulosaga kelindiki, hozirga qadar xususiy maktablarning ijobiy imijini yaratishning marketing strategiyalarining nazariy va amaliy jihatlari to'liq yoritilmagan. Shunga ko'ra, mazkur masalalar yuzasidan bir qator ilmiy, uslubiy va amaliy muammolarning hal etilish zarurati mavjud.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda ta'lim muassasasining o'ziga xosligini, uning hayotiy xususiyatlarini ko'rsatish haqida ko'p aytili va yozildi. Maktabning tashqi ko'rinishi muammosi doimo mavjud bo'lgan, ammo zamonaviy sharoitda u o'zini yanada aniqroq namoyon qiladi.

O'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion jarayonlarning maqsadi, mazmuni, natijalari, individual pedagogik innovatsiyalar ota-onalar uchun har doim ham tushunarli emas va ularning ta'lim xizmatlarining potensial iste'molchilari orasida ta'lim muassasasi haqida umumiy g'oya asosida shakllangan umidlari har doim ham ular va ularning farzandlari haqiqatda oladigan narsalar bilan bog'liq emas.

Shunday qilib, ta'lim muassasasining imidjini shakllantirish zarurati quyidagilar bilan belgilanadi:

- umumiy o'rta ta'lim tizimidagi og'ir demografik vaziyat;
- umumiy o'rta ta'lim tizimining tabaqalanishi va o'zgaruvchanligi;
- maktab o'quvchilarining o'z taqdirini o'zi belgilash yo'nalishlari va istiqbollarini tanlashning murakkabligi;
- ijtimoiy amaliyot uchun ko'plab so'rovlar;
- maktab haqidagi g'oyalarni shakllantirishda o'quv va boshqaruv amaliyotining zarurligi;
- ta'lim muassasalarining bu boradagi tajribasi.

Ta'lim muassasalari imidjini ularning raqobatbardoshligi bilan bog'lash g'oyasi yangi emas. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tasvirning asosiy vazifasi kimgadir yoki biror narsaga ijobiy munosabatni shakllantirishdir. Agar ijobiy munosabat shakllansa, u holda ijtimoiy aloqalar ta'siri natijasida unga ishonch va o'z navbatida yuqori baho va ishonchli tanlov keladi. Ijobiy munosabat natijasida paydo bo'lgan psixologik zanjir shunday. Bundan tashqari, ijobiy imidj, qoida tariqasida, obro'-e'tiborning oshishiga va natijada hokimiyat va ta'sirga yordam beradi. Turli ma'lumotlarga boy faoliyatda juda muhim bo'lgan yuqori reytingda ijobiy imidj ham muhim omil hisoblanadi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida faqat raqobatbardosh institutlar hayotga qodir. Raqobatbardosh ta'lim muassasasi ta'lim xizmatlari sifatining barqaror darajasini ta'minlovchi muassasadir. Ta'lim muassasasi ta'lim xizmatlarini taklif qilsa va ularning sifati barqaror darajasini ta'minlasa, u o'z imidjini yaratish ustida ishlay boshlaydi.

Biroq, ta'lim muassasasining qiyofasi va uning shakllanish xususiyatlari haqida gapirishdan oldin, "imidj" tushunchasining ma'nosini aniqlab olish kerak.

Zamonaviy lug'atda "tasvir" (lotincha imago – "tasvir, tasvir") tushunchasi maqsadli shakllangan, ommalashtirish va reklama qilish maqsadida ta'sir ko'rsatishga mo'ljallangan obraz sifatida izohlanadi. Keling, bir nechta kalit so'zlarga e'tibor qaratamiz: "maqsadli", ya'ni tasvir – bu rejalashtirish va yaratish mumkin bo'lgan narsa; "hissiy va psixologik ta'sir", ya'ni u faqat mantiq bilan emas, balki his-tuyg'ular bilan "ishlaydi"; "kimgadir ta'sir qilish", ya'ni bu ishlarning barchasi boshlangan mavzularni ko'rish kerak.

Zamonaviy adabiyotda eng keng tarqalgan ta'rif Sotsiologik va marketing tadqiqotlari markazi xodimi Tatyana Nikolayevna Piskunova bo'lib, u umumiy ta'lim muassasasi imidjini "maqsadli ravishda aniqlangan xususiyatlarga ega bo'lgan va uni amalga oshirish uchun mo'ljallangan hissiy rangli tasvir" deb hisoblaydi. ma'lum bir yo'nalishning umumiy ta'lim muassasasi ijtimoiy muhitining muayyan guruhlariga psixologik ta'siri.

Tasvir – bu butun dunyo olimlari orasida katta munozaralarga sabab bo'lgan atama. Ushbu atamani ishlatgan har bir muallif unga o'z ma'nosini beradi.

Balmer J. tasvirning reallikdan ko'ra illyuziya va yarim ohanglar bilan umumiylik ko'proq ekanligini ta'kidlaydi. Ushbu eskirgan yondashuv kompaniyalar o'z imidjini yo'qdan yaratishi mumkin va ularning xulq-atvori va iste'molchilar bilan munosabatlari unchalik ahamiyatga ega emasligini taxmin qildi.

Yigirmanchi asrning jamoatchilik bilan aloqalar bo'yicha mutaxassisleri va marketologlari imidj tushunchasidan munosabat, bilish, idrok va e'tiqoddan iborat murakkab tushuncha sifatida foydalanganlar [20]. Tasvir va korporativ identifikatsiya o'rtasidagi farqlarni o'rganib, ular imidj – bu iste'molchilar tashkilotni qanday qabul qilishlari, korporativ identifikatsiya – bu tashkilot ma'lum bir idrokni shakllantirish uchun foydalanadigan vositalar degan xulosaga kelishdi. Korporativ identifikatsiya, imidj va obro' tushunchalarining paydo bo'lishi dunyoda raqobatning umumiy darajasining oshishiga va biznesga bosimning kuchayishiga reaksiya bo'lganligi to'g'risida ishonchli fikr shakllandi. Bosim omillari mahsulotning hayot davrlarini tezlashtirdi; davlat nazorati va tartibga

solishning zaiflashishi; globallashtirish; yuqori malakali kadrlar etishmasligi; jamoatchilikning korporativ mas'uliyatga bo'lgan umidlarini oshirdi.

Ba'zi mualliflar tashkilot imidji qisqa muddatli hodisa bo'lib, ma'lum bir vaqtning o'zida tashkilotning o'ziga xos idrokini anglatadi, degan g'oyani ilgari surdilar [21]. Shu bilan birga, ularning ko'pchiligi kompaniya tomonidan o'z iste'molchilari uchun maqsadli ravishda yaratilgan xabar ma'nosida tasvir tushunchasi bilan badiiy va psixologik tushuncha o'rtasidagi farqni ko'rmagan [22].

Ijtimoiy fanlar nuqtayi nazaridan, tasvirni yaratishning eng rivojlangan nazariy yondashuvlaridan biri taassurotlarni boshqarishdir – tasvir shaxs yoki tashkilotning boshqalarda qoldiradigan taassurotlari sifatida qaraladi.

Ko'pgina tadqiqotchilar tasvirni obro'ning sinonimi sifatida belgilaydilar [24], ammo ushbu dissertatsiya tadqiqoti doirasida tasvir mustaqil tushuncha sifatida ko'rib chiqiladi [25]. Shuni ta'kidlash kerakki, o'z imidjini shakllantirishda ko'pchilik kompaniyalar reklama va jamoatchilik bilan aloqalar doirasidan nariga o'tmaydi, garchi bu tushunchaning o'zi ancha kengroqdir. Ko'pgina imidj yaratish omillari to'liq tushunilmagan, boshqalari mavjud bilim va tajriba asosida qayta ko'rib chiqilishi kerak. Yigirmanchi asrda biznes sohasidagi ilmiy tadqiqotlar jarayonida korporativ imidj tushunchasi shakllantirildi. Martino P. va Boulding K. biznes kontekstida imidj konsepsiyasiga qiziqishning oshishiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Boulding K. [26] tashkilot imidji bilan odamlarning unga bo'lgan munosabati o'rtasida bog'liqlik mavjudligini taklif qildi. Martino P. qulay imidj do'konlarga raqobatdosh ustunlik berishini isbotladi. Uning tadqiqoti natijalari shuni ko'rsatdiki, xaridorlar o'zlarini ma'lum do'konlar bilan bog'lashga moyil. Ular o'zlarining ijtimoiy mavqeyi haqidagi g'oyalariga mos keladigan odamlarda o'zlarini qulayroq his qilishdi. Martino P.ga ko'ra, narx bo'lmagan omillar chakana savdo do'konlarining o'ziga xos belgilariga aylandi.

Tasvirni shakllantirishning turli jihatlarini o'rganuvchi olimlar va amaliyotchilarning ko'plab ishlarini ko'rib chiqish tasvirning ko'p qirrali kategoriya ekanligini ko'rsatdi. Ta'lim xizmatlari iste'molchilari uchun kuchaygan raqobat sharoitida imidj katta ahamiyatga ega bo'lgan boylikdir.

Substansial ma'noda tasvir – bu obyektning bir qator stereotip xususiyatlariga ega bo'lgan, unga baho berishni nazarda tutuvchi, nisbatan barqaror va belgi vositachiligi, kognitiv shartli va hissiy jihatdan rangli aqliy tasviri.

Ta'lim tashkiloti imidjini shakllantirish va targ'ib qilish ko'plab nazariyotchilar tomonidan marketing doirasida ko'rib chiqiladi. 1960-yillarda AQSHda ta'lim va malaka oshirish bilan bog'liq holda notijorat marketing g'oyalari rivojlana boshladi. Zarges V. va Xeberlin F. birinchi bo'lib ta'lim marketingi konsepsiyasini taklif qildilar, ular ta'lim faoliyatining bevosita marketingi va xaridorlarni jalb qilish va ushlab turish maqsadida ta'limdan marketing vositasi sifatida foydalanishdan iborat edi.

Adabiyotda tasvirni tavsiflash uchun turli xil ta'riflar qo'llaniladi – kerakli, haqiqiy, an'anaviy, qulay, ijobiy, ideallashtirilgan, yangi (yangilangan). Ularning eng keng tarqalgani – kerakli tasvir, qulay tasvir. Qayd etilgan nomlar tasvirning xususiyatlari, bir prizmaning qirralari, obyektning yangi sifati sifatida qaralishi kerak. Tasvirning sanab o'tilgan xususiyatlari bir-birini istisno qilmaydi, bir-biriga zid kelmaydi va bir-birini inkor etmaydi, shu bilan birga tasvir bir sifatdan ikkinchisiga o'tishi mumkin. Shunday qilib, kerakli imidj, tashkilot tomonidan ma'lum sa'y-harakatlar bilan, haqiqiy bo'lishi mumkin va an'anaviy tasvir yangi sifatga o'tishi yoki yangilangan yuzga ega bo'lishi mumkin.

Imidj tushunchasi bir necha tarkibiy qismlardan tashkil topgan va uzoq yillar davomida jamiyat ongida saqlanib kelayotgan ta'lim muassasasining obro'-e'tibori bilan chambarchas bog'liqdir. Rasm va obro' o'rtasidagi farq aynan shundan iboratki, obro' imidjni yaratish natijasidir.

Shubhasiz, tasvir sifati nafaqat psixologik avans, balki kelajakda maktab olishi mumkin bo'lgan (yo'q) aniq moddiy investitsiyalardir.

“Tasvir” tushunchasining ko'plab ta'riflari mavjud, ammo ularning umumiy qismini ajratib ko'rsatish mumkin – bu ta'lim muassasasining hissiy rangli qiyofasi sifatida tushuniladigan, ko'pincha ongli ravishda shakllangan, maqsadli belgilangan xususiyatlarga ega va dizaynlashtirilgan jamiyatning muayyan guruhlariga ma'lum bir yo'nalishning psixologik ta'sirini ko'rsatish. Qulay imidj yaratishdan maqsad raqobatbardoshlikka erishish, faoliyat samaradorligini oshirish, muassasa oldiga qo'yilgan vazifalarni to'liq amalga oshirish, hamkorlik aloqalarini o'rnatish va kengaytirishdan iborat [27].

Muassasaning ijobiy imidji quyidagi yo'nalishlardan iborat [28]:

1. Rahbarning qiyofasi (uning qobiliyatlari, munosabatlari, qadriyatlari, ijtimoiy-psixologik xususiyatlari, tashqi ko'rinishi);
2. Ta'lim muassasasi xodimlarining qiyofasi (ijtimoiy ma'lumotlar, madaniyat, kasbiy malaka, shaxsiy xususiyatlar va boshqalar);
3. Ta'lim sifati, markaz uslubi, maktab muhitining qulaylik darajasi, ta'lim xizmatlari va tashqi jihozlar narxi;
4. Turli jamoat tashkilotlari, madaniyat muassasalari, homiylar bilan hamkorlik qilish.

Ta'lim tashkilotlari rahbarlari bugungi kunda maktabning moddiy farovonligini tashkilotni rivojlantirishning strategik maqsadlariga zarar etkazishga majbur qilishmoqda. Ta'lim tashkilotining ijobiy va barqaror imidjini shakllantirish bo'yicha ma'muriyat tomonidan puxta rejalashtirilgan, keng qamrovli, maqsadli olib borilayotgan ishlar natijasida, garchi bu uning raqobatbardoshligini oshirish, ta'lim tizimida munosib o'rin egallashda muhim vosita bo'lsa-da, amalga oshirilmayapti. eng yaxshi ta'lim muassasalari reytingi ^[29].

Ta'lim tashkilotining imidjini shakllantirish zarurati bir qator sabablar bilan belgilanadi:

- og'ir demografik vaziyat (ayniqsa, kichik shaharlarda) kontingentni saqlash va talabalarni qabul qilish uchun kurashda bir hududdagi ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi raqobatni kuchaytiradi;
- mavjud ijobiy imidj ta'lim tashkilotining eng yaxshi resurslardan foydalanishini osonlashtiradi: insoniy, moliyaviy, axborot va boshqalar;
- yaxshi shakllangan ijobiy imidjga, ceteris paribusga ega bo'lgan ta'lim tashkiloti o'qituvchilarni yanada jozibador qiladi, chunki u ko'proq darajada ijtimoiy himoya va barqarorlikni, kasbiy rivojlanish va ishdan qoniqishni ta'minlay oladi;
- barqaror ijobiy imidj ta'lim tashkiloti tomonidan ma'lum bir kuchga ega bo'lish samarasini beradi – tashkilot devorlarida sodir bo'ladigan hamma narsaga, shu jumladan innovatsion jarayonlarga ishonch zaxirasi yaratiladi. Bu maktab rahbariyatining amaliy (o'quv) imidj fanlari sohasidagi ishini dolzarb qiladi.

Tahlil shuni ko'rsatdiki, idrok etilgan sifat va imidj, ma'lum bir tashkilotning brend xabardorligi bilan solishtirganda, tashkilotning brend qiymatini aniqlashda muhimroqdir.

Muvaffaqiyatli imidjni shakllantirishning o'rganilgan amaliyotiga asosanib, har qanday tashkilotning, shu jumladan ta'lim muassasasining imidji tuzilgan degan xulosaga kelish mumkin. Doimiy e'tibor va ishlab chiqishni talab qiladigan tasvir tuzilishining asosiy elementlari:

- rahbar obrazi (tashkilot rahbarining professionalligi, ma'muriyatning obro'si).
- ta'lim xizmatlari sifati, kasbiy doiralar va jamoatchilik orasida shuhrat; o'quv jarayonini tashkil etish, o'qitish darajasi to'g'risidagi xizmatlar iste'molchilarining fikri.
- psixologik qulaylik darajasi.
- xodimlarning imidji (o'qituvchilarning kasbiy mahorati, ularning shuhrati va talabchanligi, o'qituvchilarning talabalarga munosabati).
- ta'lim muassasasining joylashgan joyi.
- tashqi jihozlar (binoning tashqi va ichki dizayni).
- ijtimoiy tarmoqlarda mavjudligi.
- axborotning ochiqqligi, ommaviy axborot vositalari bilan o'zaro hamkorlik (ma'muriyatning OAV bilan o'z ta'lim xizmatlarini ilgari surishda samarali ishlashi).
- ta'lim muassasasi tarixi (sanoatdagi staj va ish staji).
- ijtimoiy hamkorlik ^[30].

XULOSA

Shunday qilib, u yoki bu maktab jozibador bo'lishi, o'ziga xos, allaqachon shakllangan yoki paydo bo'lgan imidjga ega bo'lishi uchun, ehtimol, u quyidagilarga ega bo'lishi kerak:

- aniq belgilangan ustuvorliklar, o'z falsafasi, maktab missiyasida shakllantirilgan kelajakka o'z qarashlari;
- o'ziga xos, betakror, maktab madaniyati deb ataladigan qadriyatlar, urf-odatlar, an'analar, xulq-atvor uslublarining maxsus tizimi;
- xilma-xil va sifatli ta'lim xizmatlari;
- tarbiyaviy ishlarning o'ziga xos tizimi, jumladan, bolalar va o'smirlar tashkilotlarining mavjudligi va faoliyat yuritishi, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish, o'quvchilarning aqliy funksiyalari va tarbiya darajasini oshirish, sog'lom turmush tarzini shakllantirish;
- qo'shimcha ta'lim muassasalari, oliy o'quv yurtlari, turli ijtimoiy muassasalar va boshqalar bilan aloqalar;
- tashqi taqdimot uchun mo'ljallangan yorqin, taniqli, o'z vaqtida yangilanadigan axborot materiallari;
- iste'molchilarga ularning salohiyati, muvaffaqiyatlari va taklif etilayotgan ta'lim xizmatlari haqida ma'lumotni maqsadli taqdim etish tizimi.

Natijada, ta'lim muassasasining rivojlangan qulay imidji butun muassasaning rivojlanish darajasi, uning tashabbuslari istiqbollarini baholash, butun jamoaning etukligi va professionalligi, o'z vaqtidalik darajasining o'ziga xos o'lchovi bo'lishi mumkin.

Adabiyotlar:

1. Аакер Д. Создание сильных брендов. – М.: Издательский дом Гребенникова, 2003;
2. Аакер Д., Кумар В. и др. Маркетинговые исследования: 7-е изд. / Под ред. Божук С.; Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2004. – 848 с.
3. Barro, R., 1999. "Human Capital and Growth in Cross Country Regressions", Swedish Economic Policy Review, Vol.6, pp.237–77;
4. Hanushek, E., Kimko, D., 2000. "Schooling, Labor-force quality, and the growth of nations", American Economic Review, Vol.90(5), pp.1184–208;
5. Kozma, B. R., 2008. "ICT, education reform, and economic growth: A conceptual framework", Retrieved from http://download.intel.com/education/HP/Kozma_WP1.pdf [Accessed 20 January, 2012];
6. Pritchett, L., 1996. "Where Has All the Education Gone?", World Bank Policy Research Paper, No.1581 [online] Available from: http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/unpan/unpan_002390.pdf
7. Аквазба Е.О., Ухабина Т.Е., Черемисина Е.В. Качество образования в современной образовательной организации: проблемы и перспективы // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – 5.URL:www.science-education.ru/128-21477;
8. Колядин А.П. Фиктивный компонент человеческого капитала как системный феномен экономики знаний. Автореф. дисс. ... д-ра эконом. наук. – Саратов, 2012. – 30 с.;
9. Полищук Л., Ливни Э. Качество высшего образования в России: роль конкуренции и рынка труда // Вопросы образования. – 2005. – 1. – С. 70–86.;
10. Сухочев В.И. Методология формирования организационно-экономического механизма оценки доступности и качества высшего образования. Дисс. ... д-ра эконом. наук. – Уфа, 2011. – 404 с.
11. Ахунова Г. Ўзбекистонда таълим хизматлари маркетинги муаммолари: Монография. – Т., 2005. – 244 б.;
12. Бегалов Б.А., Жуковская И.Е. Высшие учебные заведения в формировании национальной инновационной системы страны // Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар. – 2012. – 4.;
13. Бекмуродов А.Ш. Интерактивное обучение и информатизация образования – важнейшее условие для выпуска профессиональных и компетентных кадров // Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар. – 2011. – 1.;
14. Образование в системе человеческого развития: мировая практика и опыт Узбекистана // Под ред. акад. Гулямова С.С., акад. Абдурахмонова К.Х. – Т., 2004. – 170 с.;
15. Икрамов М.А. Проблемы становления рынка образовательных услуг в Республики Узбекистан // Стратегия действий Республики Узбекистан: макроэкономическая стабильность, инвестиционная активность и перспективы инновационного развития. Материалы международной научно-практической конференции. – Т., ТГЭУ, 2018. – 3. – С.167–171.;
16. Набиев Д. Совершенствование управления маркетингом образовательных услуг в условиях модернизации экономики. Автореф. ... докт. эконом. наук. – Т., 2009. – 48 с.
17. Ergashodjayeva Sh.D. Innovatsion marketing – zamonaviy iqtisodiyot talabi // O'zbekistonda bojxona ishinig dolzarb muammolari: nazariya va amaliyot. Respublika ilmiy-amaliy anjumani maqola tezislari to'plami. – Т., TDIU, 2010. – 151–152-b.;
18. Qurbonov Sh., Seytxalilov E. Ta'lim sifatini boshqarish. – Т., 2006. – 592 b.;
19. Qurolov Q.Q. Bozor munosabatlari sharoitida iqtisodiy ta'lim tizimining takomillashuvi qonuniyatlari. Iqt. fanl. dokt. ... diss. avtoref. – Т., 2017. – 91 b.;
20. Belanger, C.H. How Canadian universities use social media to brand themselves / C.H. Belanger, S. Bali, B. Longden // Tertiary Education and Management. – 2014. – 20. – P. 14-29.
21. Bergami, M. Self-categorization, affective commitment and group self-esteem as distinct aspects of social identity in the organization / M. Bergami, R.P. Bagozzi // British Journal of Social Psychology. – 2000. – 39(4). – P. 555-577.
22. Dutton, J.E. Keeping an eye on the mirror: image and identity in organizational adaptation / J.E. Dutton, J.M. Dukerich // Academy of Management Journal. – 1991. – 34. – P. 517-554.
23. Kotler, P. Strategic marketing for educational institutions (2nd ed.) / P. Kotler, K. Fox, Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall, 1995 – 45 p.
24. Dowling, G.R. Developing your company image into a corporate asset / G.R. Dowling // Long Range Planning. 1993. – 26. – P. 101-109.
25. Dutton, J.E. Organizational image and member identification / J.E. Dutton, J.M. Dukerich // Administrative Science Quarterly. – 1994. – 39(2). – P. 239-263.
26. Boulding, K. The Image / K. Boulding // University of Michigan Press, 1956. – 695-702 p.
27. Сайфеева Н.В. – Основные направления формирования имиджа муниципального бюджетного образовательного учреждения дополнительного образования детей центра детского творчества. с-66 <https://cyberleninka.ru/article/n/osnovnye-napravleniya-formirovaniya-imidzha-munitsipalnogo-byudzhetnogo-obrazovatel'nogo-uchrezhdeniya-dopolnitelnogo-obrazovaniya>
28. Имидж корпорации // Имиджелогия. Как нравиться людям / Авт.-сост. В.М. Шепель. – М.: Народное образование, 2002. – С. 393-402.
29. Аликперов И. Формирование имиджа образовательного учреждения: западный и российский варианты [Электронный ресурс] // Международные отношения в развитии социально-экономических процессов в странах СНГ : материалы междунар. науч.-практ. конф. 14-15 июня 2001 г. Омск. – Омск, 2001. – Режим доступа: <http://www.prof.msu.ru/publ/omsk/53.htm>
30. Maha Mourad, Christine Ennew, Wael Kortam – Brand equity in higher education, Emerald insight, 2015, с.406

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

«Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot» jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi 26-uy.